

AJÁNLÓ

drogkutató
intézet

A NÉMET DROGLIBERALIZÁCIÓ ÉS AMI MÖGÖTTE VAN: ESEMÉNY

TÓTH ENIKŐ

Annak ellenére, hogy a német koalíciós kormány már megválasztása előtt egyértelműen kiállt a marihuána legalizáció mellett, majd többször, hivatalosan is megerősítette ezzel kapcsolatos szándékát, még sincs egyszerű helyzetben. Az utóbbi években a kannabisz sok országban dekriminalizálásra került (Ausztria, Belgium, Csehország), tehát a magáncélú, rekreációs fogyasztása nem számít bűncselekménynek, viszont a legalizáció – a teljeskörű kereskedelmi, termelési, fogyasztási szabadság – továbbra is vitatott, merész lépésnek tűnik.

2022. december 13-án 13 órától kerül megrendezésre a Drogkutató Intézet kétórás évzáró eseménye, melynek címe “A német drogliberalizáció és ami mögötte van”.

Prof. Dr. Haller József neurobiológus, Intézetünk igazgatója Fogyasszunk-e drogot?! című 40 perces előadása után szakértő vendégekkel folytat kerekasztal-beszélgetést. Dr. Ferencz Orsolya, úrkutatásért felelős miniszteri biztos, kábítószerrel kapcsolatos évtizedes tapasztalataival gazdagítja a jelenlévőket, Pócza István, Németország-szakértő, bepillantást nyújt a legalizáció háttérében álló politikai folyamatokba, Tóth Enikő szeptemberi elemzése és a friss hírek alapján a német legalizáció aktuális helyzetéről számol be, míg Dr. Molnár István Jenő a Drogkutató Intézet stratégiai igazgatója a legalizációs

érvekkel kapcsolatos dilemmákra adható lehetséges válaszokkal érkezik.

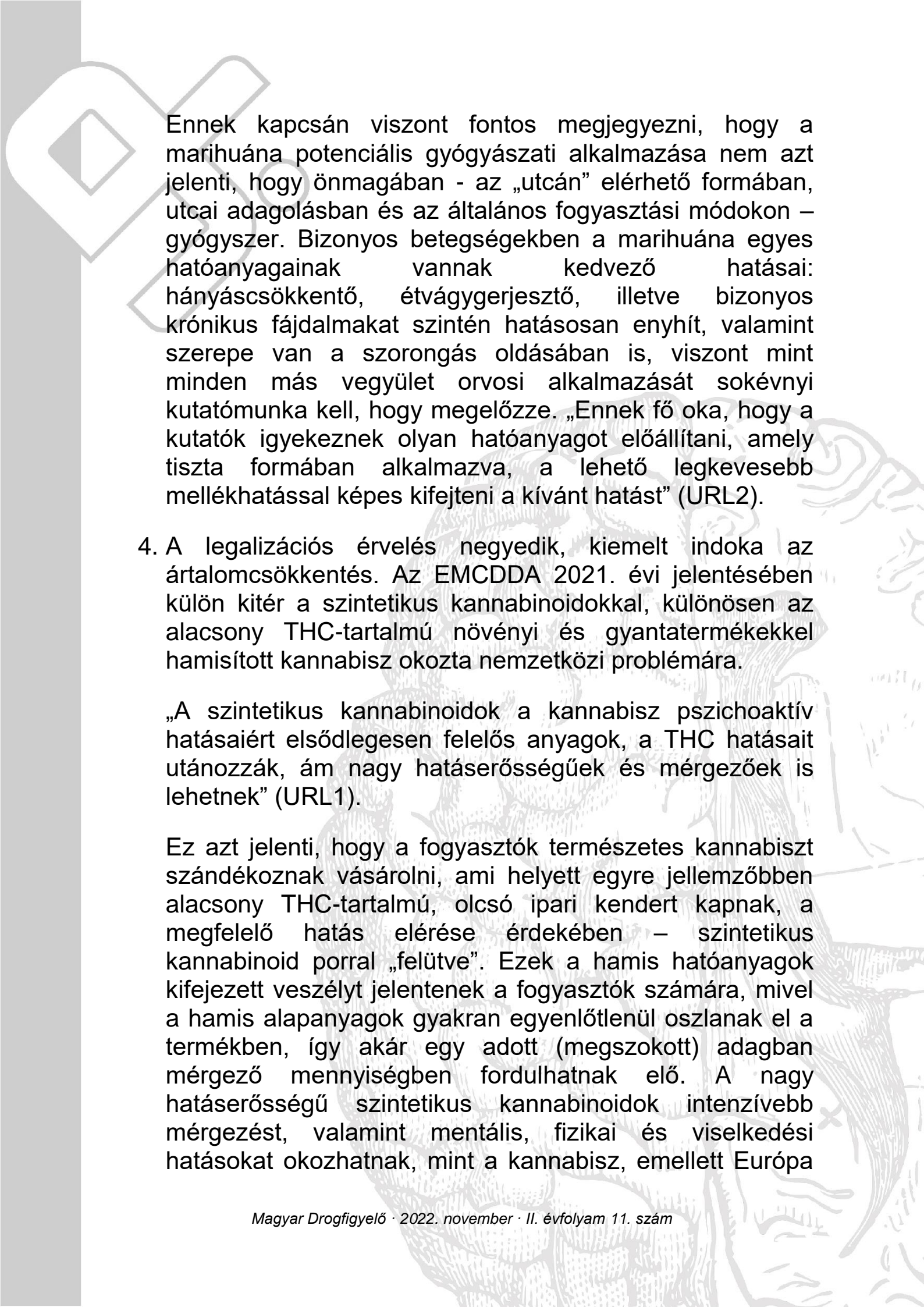
Az alábbiakban egy rövid összefoglaló keretében nyújtunk rövid áttekintést az esemény témájáról.

Miért annyira égető kérdés Európában a kannabisz legalizáció?

1. Az EMCDDA éves jelentéseit fellapozva sokéves, szinte már egyértelmű tendencia, hogy a kannabisz az Európában leggyakrabban fogyasztott tiltott kábítószer. Közel 48 millió férfi és mintegy 31 millió nő számolt be arról - a látenciát nem foglalják magukba ezek a számok -, hogy használta már ezt az anyagot.

A becslések szerint az Európai Unióban a felnőttek (15 és 64 év közöttiek) 29 %-a, vagyis körülbelül 83,4 millió fő használt már tiltott kábítószer, köztük több férfi (50,5 millió), mint nő (33 millió), ebből az elmúlt évben a jelentések szerint több mint 22 millió európai felnőtt fogyasztott marihuánát. (URL1)

2. Befolyásolják az állami- és közgondolkodást a kannabisz felhasználásának új formái és az abban rejlő kereskedelmi lehetőségek, valamint a kenderben jelenlevő egyéb anyagokkal történő kísérletezések eredményei. Az elmúlt években egyre több kannabisz kivonatot tartalmazó fogyasztási cikk, kozmetikum, étrendkiegészítő jelenik meg a piacon, s ezek köre folyamatosan bővül.
3. A kender hétköznapi – nem tudatmódosító célú - felhasználása mellett jelentős szerep jut a kannabisz és a kannabinoidok orvosi célú felhasználásának előmozdításának is, ami a legtöbb uniós tagállamban már jelenleg is valamilyen formában engedélyezett. „A nemzeti megközelítések azonban jelentősen eltérnek a megengedett termékek és az alkalmazott szabályozási keretek tekintetében” (URL1).

Ennek kapcsán viszont fontos megjegyezni, hogy a marihuána potenciális gyógyászati alkalmazása nem azt jelenti, hogy önmagában - az „utcán” elérhető formában, utcai adagolásban és az általános fogyasztási módokon – gyógyszer. Bizonyos betegségekben a marihuána egyes hatóanyagainak vannak kedvező hatásai: hányáscsökkentő, étvágygerjesztő, illetve bizonyos krónikus fájdalmakat szintén hatásosan enyhít, valamint szerepe van a szorongás oldásában is, viszont mint minden más vegyület orvosi alkalmazását sokévnnyi kutatómunka kell, hogy megelőzze. „Ennek fő oka, hogy a kutatók igyekeznek olyan hatóanyagot előállítani, amely tiszta formában alkalmazva, a lehető legkevesebb mellékhatással képes kifejteni a kívánt hatást” (URL2).

4. A legalizációs érvelés negyedik, kiemelt indoka az ártalomcsökkentés. Az EMCDDA 2021. évi jelentésében külön kitér a szintetikus kannabinoidokkal, különösen az alacsony THC-tartalmú növényi és gyantatermékekkel hamisított kannabisz okozta nemzetközi problémára.

„A szintetikus kannabinoidok a kannabisz pszichoaktív hatásaiért elsődlegesen felelős anyagok, a THC hatásait utánozzák, ám nagy hatásereőségűek és mérgezőek is lehetnek” (URL1).

Ez azt jelenti, hogy a fogyasztók természetes kannabiszt szándékoznak vásárolni, ami helyett egyre jellemzőbben alacsony THC-tartalmú, olcsó ipari kendert kapnak, a megfelelő hatás elérése érdekében – szintetikus kannabinoid porral „felütve”. Ezek a hamis hatóanyagok kifejezett veszélyt jelentenek a fogyasztók számára, mivel a hamis alapanyagok gyakran egyenlőtlenül oszlanak el a termékben, így akár egy adott (megszokott) adagban mérgező mennyiségben fordulhatnak elő. A nagy hatásereőségű szintetikus kannabinoidok intenzívebb mérgezést, valamint mentális, fizikai és viselkedési hatásokat okozhatnak, mint a kannabisz, emellett Európa

szerte egyre több súlyos és halálos kimenetelű mérgezésről is beszámoltak (URL1).

5. Végül pedig egy újabb statisztika 2021-ből, hogy „a 25 országból rendelkezésre álló adatok azt mutatják, hogy 2020-ban Európában mintegy 80 000 ember vett igénybe speciális kábítószer-kezelést kannabiszhasználattal kapcsolatos problémák miatt, közülük mintegy 43 000 fő (szintén a kannabiszhasználat miatt) első alkalommal. A kannabisz az új kezelésben részesülők által leggyakrabban említett fő probléma, és Európában az első kezelésre jelentkezők 45 %-át érinti” (URL1).

Talán ez a legellentmondásosabb pont a legalizációpártiak számára, hiszen ezek a kezelések jellemzően állami finanszírozásból kerülnek megvalósításra, így tehát kiadást jelentenek az egészségügy számára. Hogyan szolgálná tehát a marihuána legalizálása a nemzetek érdekeit, ha éppen e szer fogyasztásából adódóan vesznek igénybe a használók gyógykezelést?

6. Erre a válasz jellemzően az, hogy a kannabisz legális, állam által szabályozott, felügyelt és megadóztatott kereskedelme (egyben a feketepiaci kereskedelem visszaszorítása) évente több milliárd eurós bevételt hozna az államháztartásnak – a befolyt pénzből pedig jelentős összeget fordítanának a fiataloknak szánt felvilágosításra, amelynek célja a droghasználat megelőzése, illetve az egészségügyi következményeinek felelős mérlegelése lenne.

A fentiekből kitűnik, hogy a kannabiszra vonatkozó szakpolitikák és szabályozási válaszok megalkotása korántsem egyszerű feladat. Az unión belüli államok szabályozása is jelentősen eltér egymástól, sőt egy-egy adott nemzet kormányán belül is parázsviták alakulhatnak ki ezzel kapcsolatban.

Nemzetközi jog

2010-ben az EU még határozottan tette le voksát a kábítószer elleni küzdelem mellett, azóta ugyan eltelt 12 év, változott a világ és sok ország fellépett a dekriminalizáció és a legalizáció igényével. A jelenlegi német koalíció azonban nem elégszik meg egy viszonylagos szabályozással, teljes legalizációt kíván, az állam által biztosított saját termesztést, saját kereskedelmet a rekreációs használattal összefüggésben. Ennek kidolgozása nem kis feladat, pláne úgy, hogy jó néhány EU-s tagállam is érdeklődve figyeli a fejleményeket, akiknek eddigi szabályozására hatással lehet a német modell.

Felmerül a kérdés, hogy a németek milyen forrásból kívánják beszerezni a rekreációs célra szánt kannabiszt. Logikusnak tűnik a megoldás, hogy azt régi kannabisztermelő országokból (mint például Marokkó és Libanon) importálják, ahogyan az orvosi célra szánt marihuána 85%-át is. Ám míg az orvosi felhasználású anyag importja nemzetközileg elfogadott, a szabadidősé az EU rendelkezéseivel és az ENSZ 1965. évi 4. kábítószerrel kapcsolatos törvényerejű rendeletével is szembe megy. (1965. évi 4. törvényerejű rendelet)

Burkhard Blienert, az SPD politikus szerint az ENSZ 1960-as években született egyezménye – mely szerint a marihuánát szigorúan üldözni szükséges – már elavult, így az évtizedek változásaira való tekintettel újraértelmezése indokolt. Az ENSZ nemzetközi kábítószer-ellenőrzési egyezményeinek végrehajtását felügyelő ellenőrző szerv, a Nemzetközi Kábítószer-ellenőrzési Testület (INCB) nemrég módosította a szövetség állásfoglalását, hogy „azok az intézkedések, melyek kis mennyiségű kábítószer személyes használatának és birtoklásának dekriminalizálására irányulnak, nem sértik az ENSZ kábítószerügyi egyezményeinek rendelkezéseit” (URL3)

E változtatás azonban továbbra sem foglalja magában a – Németországban megvalósítani kívánt – teljes legalizáció támogatását, azaz a kannabisz külföldi beszerzése és

termesztése is, továbbra is az egyezmények előírásaiba ütközne. (URL3)

A legalizálás meghatározott sarokpontjai

A német koalíciós kormány október 26-án közölte a marihuána legalizációval kapcsolatos szabályozási tervezetét, amely még nem tekinthető véglegesnek, a részletes kidolgozás és jogalkotási folyamat során még változhat:

- A kannabisz és a THC hatóanyag a továbbiakban jogilag nem minősül kábítószernek, ezekből rekreációs használat céljából személyenként legfeljebb 30 gramm birtokolható legálisan.
- A legális kannabisztermékek THC tartalmának felső határa 15%, viszont ez magánszemélyek által birtokolt kannabisz esetében – ha valaki esetleg illegálisan ennél magasabb THC-tartalmú anyagot vásárolt saját fogyasztásra – nem kerül ellenőrzésre, mivel az anyag laborban történő ellenőrzésére nincs mód, mivel az plusz költséget jelentene az államnak.
- A magántermesztés (saját használatra) engedélyezett, de maximum három női ivarú virágos növényt lehet fiataloktól elzárt helyen tartani.
- A szükséges mennyiségű marihuánát engedéllyel rendelkező szaküzletekben lehet majd vásárolni, melyek párhuzamosan nem árusíthatnak egyéb dohányterméket és alkoholt. Ezekbe az üzletkebe 18 év alatt tilos a belépés. Felmerült még a gyógyszerértékesítés, viszont ezzel kapcsolatban az Észak-Rajnai Gyógyszerészek Egyesülete éles kritikát fogalmazott meg, melyek az egészségvédelmen alapulnak.
- Tilos reklámozni a kannabisz termékeket.
- Az egyszerre vásárolható mennyiség korlátozott.

- Az anyag postai kézbesítéssel történő rendelése kezdetben tiltás alá esik, mivel az engedély nélküli kereskedelem továbbra is tiltott.
- A szabályozás véglegesítéséig még vizsgálják, hogy szükséges-e – az agykárosodás serdülőkorban bekövetkező fokozott kockázata miatt – a 21 év alattiaknak árusított kannabisz THC-tartalmának korlátozása.
- Az értékesítés forgalmi adója mellett tervezik a külön kannabiszadó bevezetését, ami a termék THC-tartalma alapján kerülne megállapításra. Szempont viszont, hogy a végső fogyasztói ár a kannabisz feketepiaci árát ne haladja meg jelentősen (ez kb. 10 euro-t jelent grammonként).
- Kezdetben csak a dohányzásra és inhalációra használt marihuána, valamint a kapszula, spray, vagy cseppek formájában lenyelhető kannabisztermékek kerülnek értékesítésre. Ehető élelmiszerek, például a sütemény vagy a kannabiszos édesség nem.
- Bővítik az oktatási, prevenciós, tanácsadási és kezelési lehetőségeket, valamint folyamatosan adatot gyűjtenek, hogy elemezhessek a kannabisz társadalmi hatásait, melyek négy év elteltével alapul szolgálnak majd a szabályozás értékeléséhez. Ezek alapján, ha szükséges módosításokat hajtanak végre. A megfigyelés kiemelt területei az egészség-, gyermek- és ifjúságvédelem, valamint a közlekedésbiztonság.
- A kannabiszt árusító üzletek helyének meghatározása: esetükben mindenképpen megfelelő távolságot kell biztosítani az iskoláktól, a gyermek- és ifjúsági létesítményektől.
- Megoldást kell keresni arra, hogy az üzletek ne a városokban koncentrálódjanak, mivel így vidéken nem oldódna meg a feketepiac okozta probléma. Ennek

kiküszöbölése céljából vetették fel, hogy gyógyszertárakban is lehessen kapni marihuánát, viszont ez ellen a német gyógyszerészek kábítószerbizottsága egyértelműen felszólalt, felhívva a figyelmet a kannabiszhasználat egészségügyi kockázataira. A távolság jelentette problémákra hosszútávon megoldást jelenthet a felügyelt kannabisz online kereskedelmének bevezetése is, viszont ennek rendezett megvalósulása további nehézségeket hozhat.

- A rekreációs céllal kannabiszt árusítóknak igazolnia kell, hogy ismerik a kábítószer és a vele kapcsolatos kockázatokat. Kötelesek információt adni a termékekről, ellensúlyozni a kockázatos kannabiszfogyasztást, különösen az egyértelműen szenvedélybetegek esetében.

Források

1965. évi 4. törvényerejű rendelet a New-Yorkban, 1961. március 30-án kelt Egységes Kábítószer Egyezmény kihirdetéséről:

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=96500004.tvr>

URL1: https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications-/14644/2022.2419_HU_02_wm.pdf

URL2: József, Haller (2021). A kannabisz gyógyászati felhasználásának dilemmái, előadás. <https://drogkutato.hu/cikkek/a-kannabisz-gyogyszati-felhasznalasanak-dilemmai-eloadasunk-a-muveszetek-volgyen/>

URL3: https://hvg.hu/elet/20220827_A_marihuana_teljes_koru_legaliz_ alasara_keszul_Nemetorszag

URL5: <https://drogkutato.hu/cikkek/a-nemet-legalizacios-tervvel-egyutt-erkeztek-a-kritikak-is/>